<u>רבי חנינא בן דוסא</u>

רבי חנינא היה אחד מגדולי התנאים בדורו של רבן יוחנן בן זכאי. היה ידוע שה' עושה נסים על ידו, ושתפילותיו מתקבלות בשמים ברצון.

רבי חנינא היה צדיק גדול, שבזכותו ובזכות מעשיו היה ה' נותן אוכל לכל העולם באותו דור – לאנשים, לנשים, לילדים, לכבשים, לדגים, לנמלים ולכל היצורים! אמרו חז"ל: "בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: **כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני**"!

היינו יכולים לחשוב שאם כל העולם כך בזכותו – בוודאי הוא היה נהנה מכל התענוגות שבעולם: עוגות שוקולד, סוכריות צבעוניות מכל הצבעים והגדלים והסוגים, מאכלים של ארמונות מלכות, כל מה שרק אפשר... אבל חז"ל אמרו לנו שלא כך היה: "**וחנינא בני – דיו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת**" (תענית כ"ד:). כל השבוע כולו, רבי חנינא אוכל בסך הכל קב אחד קטן של חרובים! [קב = מידה קטנה "של פעם"; 24 כביצה, כגודל 24 פרוסות לחם דקות. אבל ר"ח אכל חרובים, לא לחם!]. איזו הסתפקות במועט!

[לימוד שיר (במנגינת "כל העולם כולו"): **כל העולם ניזון בשביל חנינא בני...**

וחנינא וחנינא בני – מסתפק בקב של חרובים...].

[ע"פ "כה עשו חכמינו" ב', עמ' 149]:

כאמור, רבי חנינא היה חי בפשטות ובעניות. הרבה פעמים לא היה בביתו לחם בכל ימות השבוע, ואפילו לא בשבת! רבי חנינא ואשתו בטחו בה' ולא רצו לבקש עזרה משום אדם, ולכן לא סיפרו לאף אחד כמה עניים הם.

בכל יום שישי אפו השכנות של רבי חנינא בן דוסא חלות לכבוד שבת. בכל הבתים שבשכונה היה עשן נראה יוצא מכל הארובות וריח טוב של לחם טרי נדף בכל הרחוב. גם מארובת ביתו של רבי חנינא עלה עשן, אך התנור היה ריק, לא היה בו מאומה. אפילו מעט קמח לאפיית חלה קטנה לא נמצא בבית.

כשראתה אשתו של רבי חנינא את כל שכנותיה עסוקות וטרודות בבישול ובאפייה לכבוד שבת – והיא אינה מכינה כלום, התביישה מאוד. חלילה להן לדעת שאין אוכל בביתה...

מה עשתה? בכל יום ששי בבוקר הסיקה את התנור בעצים לחים, המעלים הרבה עשן וחשבה לעצמה: "תראינה השכנות את העשן הסמיך היוצא מן הארובה, ותחשובנה: גם אשתו של רבי חנינא אופה עכשיו חלות לשבת!" וכך היתה נוהגת כל ערב שבת.

יום אחד שאלה אחת השכנות את עצמה: "מדוע יוצא עשן רב כל כך מארובת ביתו של רבי חנינא? הרי יודעת אני היטב, שאין להם שום דבר לאכול, ואף לא קמח לאפות! אלך לראות מה הם עושים שם. אחר-כך אספר בכל השכונה מה ראיתי, ויהיה לנו על מה לצחוק!"

הלכה השכנה הרעה ודפקה על דלת הבית. "פתחי נא לי, שכנתי!" ביקשה במתק שפתיים מבעד לדלת.

זיהתה אשתו של רבי חנינא את קולה של השכנה והתביישה. מה תעשה? אם תפתח לשכנה הסקרנית, תגלה מיד שהתנור ריק, ואז, אולי תלעג לה ואולי גם תספר לשכנות האחרות... לא ענתה אשת הרב לשכנתה, יצאה מן המטבח ונכנסה לחדרה.

אך השכנה הרעה לא חיכתה כלל שיזמינו אותה להיכנס. וכשלא ענו לה, פתחה בעצמה את דלת הבית ונכנסה ללא בושה אל המטבח.

"כנראה אין איש בבית", חשבה, "אוכל להסתכל באין מפריע"... במהירות ניגשה אל התנור, וכשפתחה אותו נפערו עיניה בתדהמה. התנור היה מלא חלות יפות אפויות היטב, וריח נעים וטוב נדף מהן, ועל-יד התנור ראתה קערה גדולה מלאה בצק לאפיית חלות נוספות.

עמדה השכנה נדהמת: חלות יפות כאלה, גדולות וחומות, וכל-כך הרבה!

"בואי-נא שכנה, בואי-נא מהר!" קראה השכנה לאשת הרב, "הביאי מרדה! חלותיך מוכנות ועוד מעט ותישרפנה!"

הבינה אשתו של רבי חנינא שהקדוש-ברוך-הוא עשה לה נס. מהר חזרה למטבח כשהמרדה בידה והחלה להוציא בעזרתו את החלות מן התנור.

"הרי על מנת להביא את המרדה נכנסתי לחדר!" אמרה.

התביישה השכנה הסקרנית על שנכנסה בלי רשות ועל שפתחה את תנורה של אשת הצדיק. מיהרה לבקש סליחה והסתלקה מן הבית.

[אשתו של ר"ח באמת נכנסה לרדות את החלות, כי היתה כל כך מורגלת בנסים וידעה שה' יכניס לה חלות לתנור, ואותן רצתה לרדות!].

****אפשר להביא לכיתה קערות, צמר גפן, שמן וחומץ. להכין פתילות, לטבול בשמן ובחומץ ולנסות להדליק... אחר כך לספר הסיפור הבא.*

עוד מעשה נס מופלא שה' עשה לרבי חנינא, כי היה צדיק ועושה רצון ה' בשמחה [ע"פ "כה עשו חכמינו" ב', עמ' 154]:

פעם אחת, בערב שבת בין השמשות (לאחר כניסת השבת), ראה רבי חנינא בן דוסא את בתו שהיא עצובה.

אמר לה: בתי, למה את עצובה?

אמרה לו: כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן, והדלקתי ממנו נר שבת.

(ראה ר' חנינא את הצער הגדול של בתו על נר השבת שיכבה, וידע שגם ה' רואה בצערה ואולי ירחם עליה ויעשה לה נס).

אמר לה: בתי מה אכפת לך (ממה את חוששת)? מי שאמר לשמן שידלק, יאמר לחומץ שידלק.

(ר' חנינא מלמד את בתו כי ה' ברא את השמן כחומר דליק וברצונו של ה' אפילו החומץ ידלק ויאיר).

ומה קרה לנר החומץ?

תנא (=למדו): היה דולק והולך כל היום כולו, עד למוצאי שבת, עד שהביאו ממנו אור לנר ההבדלה.

(תענית כ"ה.)

[שיעור שני:]

<u>השבת אבידה</u>

לר' חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא היו עִזים. יום אחד הִתלוֹנְנו שְׁכֵנָיו: "העִזים שלךְ אוכלות מִן השָׂדות שלנו!"

הִתפַּלֵּא ר' חֲנִינָא, הֲרֵי עִזָּיו רועות רק בַּשָּׂדֶה שלו, ומֵעולם לא עברו אֶת הגדר!

פָּנה אל השכנים הזועמים ואמר: "נַעשֶׂה לָעִזים מִבחן! נִשלח אותן לַיַּער. אִם אתם צודקים והן אכלו מִן השָׂדֶה שלכם – לא תָּשוּבָנָה מִשָּׁם, כי יֹאכלו אותן דוּבִּים [ע"פ רש"י (סוטה מ"ט.) "דובי" יש לתרגם **זאבים** ולא דובים...]. אבָל אִם סְתם הֶאשַׁמתם אותן – תָּשוּבְנה העִזים וכל אחת תביא דוב בְּקַרְנֶיהָ!"

גִיחכו השכנים: "נִיצָחוֹנֵנו מובטח! מי שָׁמע על עֵז הנושֵׂאת דוב בְּקַרְנֶיהָ?" והִסכימו לְהַצָּעָתו.

ואוּלם באותו העֶרב פָּסְעוּ להן בַּשביל עִזָּיו של ר' חֲנִינָא, חוזרות מִן היער, ועל קַרנֶיה של כל עֵז דוֹב חוּם ושמנמן! נָבוֹכוּ השכנים, ולא הֵעֵזו עוד להתלונן תְּלוּנוֹת שָׁוְוא.

עני גדול היה רבי חנינא בן-דוסא; מנין היו לו עזים?

פעם אחת, כשכמו תמיד לא היתה אפילו פת בביתו של רבי חנינא, שמעה אשתו קול תרנגולים מקרקרים על יד פתח הבית. יצאה וראתה תרנגולות רובצות על האדמה ליד הפתח. הרימה אשתו של רבי חנינא בן דוסא את התרנגולות ואספה אותן לביתה. כשבא רבי חנינא בן דוסא מבית המדרש, הראתה לו אשתו את שמצאה.

אמר לה רבי חנינא בן דוסא: מצוה גדולה זימן לנו ה' – מצות השבת אבדה! חלילה לנו מלשלוח ידינו בתרנגולות האלה או בביצים שלהן. מי שאבדו לו העופות האלה בפתח ביתנו, עתיד לשוב ולבקש אותן, ואנחנו נשיב לו אותן ונקיים מצוה גדולה מן התורה. בינתיים נשמור עליהן, נאכיל אותן ונשקה אותן.

הכניסו רבי חנינא בן דוסא ואשתו את התרנגולות לתוך ביתם, ופינו להן מקום חם ויבש בתוך הבית.

נשתלחה ברכה באותן תרנגולות. הן הטילו ביצים, ומהן בקעו אפרוחים. נתמלא הבית אפרוחים. גדלו האפרוחים והפכו לתרנגולים ותרנגולות שהטילו ביצים ודגרו עליהן, ובקעו אפרוחים חדשים. נתמלא ביתו של רבי חנינא בן דוסא קול תרנגולים מקרקרים ונוצות מעופפות. לא היה אדם יכול לעמוד בבית מפני ברכת התרנגולים והביצים.

אמרה אשתו של רבי חנינא בן דוסא אל בעלה הצדיק: מה נעשה, הנה מילאו העופות את הבית ולנו אין מקום לדור בו? אמר לה: את צודקת. לקחו רבי חנינא בן דוסא ואשתו את העופות אשר פרו ורבו ומילאו את הבית והלכו אל השוק. מכרו את העופות, ובכסף, מחיר העופות, קנו שתי עזים.

הביאו את העזים והעמידו אותן בחצר על יד ביתם. נשתלחה ברכה בעזים, ופרו ורבו גם הן. נתמלאה חצרו של רבי חנינא בן דוסא עזים ובניהן ובני בניהן... היו רבי חנינא בן דוסא ואשתו מטפלים בעדר העזים. היו מאכילים אותן ושומרים אותן ולא היו נהנים מהן, כי אמר רבי חנינא בן דוסא: לא שלנו העזים שנהנה מהן. יבוא בעל האבדה וייהנה מאבדתו.

יום אחד עברו אנשים ליד ביתו של רבי חנינא בן דוסא. אמר אחד לחברו: לפני ימים רבים הנחתי במקום זה תרנגולות ואבדו ממני. שמע רבי חנינא בן דוסא, ואמר לאותו אדם: יש לך סימנים? אתה זוכר את הצבע שלהן? אמר לו: יש סימנים, ואני זוכר אותם! התרנגולות היו חומות, וקשורות בחוט אדום. אמר לו רבי חנינא בן דוסא: הנה אבדתך. הביט האיש, והנה החצר מלאה עזים. אמר: אין אני רואה את האבדה שאבדה לי. סיפר לו רבי חנינא בן דוסא את כל אותו המעשה: התרנגולות שהשארת פרו ורבו, מכרנו אותם, ואלה העזים שקנינו בכסף שקיבלנו. העזים האלה שאתה רואה – שלך הן. הודה האיש לרבי חנינא, לקח את העזים והלך לביתו בשמחה.

ואלו הן העזים שהביאו דובים בקרניהן.

<u>תפילותיו מתקבלות</u>

[צדיק המהדר במצוות – ה' שומע תפילותיו. כשתפילתו לא "זורמת", הוא מבין שזה מאת ה'].

<u>ע"פ משנה ברכות פרק ה משנה ה</u>: אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא כשהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת. אמרו לו: מנין אתה יודע? אמר להם: אם שגורה תפלתי בפי [=איני טועה בתפילה, והיא יוצאת מהלב והפה "מזרים" אותה בקלות ובמהירות] – יודע אני שהתפילה התקבלה בשמים והחולה יזכה להתרפא ממחלתו, ואם לאו – יודע אני שהוא מטורף, וכנראה לא יזכה לשוב לחיים...

<u>ברכות לד ב</u>: תנו רבנן: מעשה שחלה בנו של רבן גמליאל, שגר שני תלמידי חכמים אצל רבי חנינא בן דוסא לבקש עליו רחמים. כיון שראה אותם עלה לעלייה ובקש עליו רחמים. בירידתו, אמר להם: לכו, שחלצתו חמה [=ירד לו החום והחל להבריא]. אמרו לו: וכי נביא אתה? אמר להן: לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך מקובלני: אם שגורה תפלתי בפי – יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו – יודע אני שהוא מטורף. ישבו וכתבו וכוונו אותה שעה [כנראה כתבו בפתק וסגרו אותו, שיאמינו השומעים כשיספרו להם מתי התפלל רבי חנינא. כן מצאתי בפורום אוצר החכמה, וצ"ע]. וכשבאו אצל רבן גמליאל, אמר להן: העבודה! [לשון שבועה]. לא חסרתם ולא הותרתם, אלא כך היה מעשה, באותה שעה חלצתו חמה ושאל לנו מים לשתות.

ושוב מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי, וחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי. אמר לו: חנינא בני, בקש עליו רחמים ויחיה. הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים – וחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי: אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו – לא היו משגיחים עליו. אמרה לו אשתו: וכי חנינא גדול ממך? אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך, ואני דומה כשר לפני המלך. עבד נכנס ויוצא בבית המלך תמיד, ואילו שר יכול להיכנס אל המלך רק אם הוזמן, וגם אז מלווה אותו עבד...

<u>יבמות קכא ב</u>: ת"ר: מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין שנפלה לבור הגדול, ובאו והודיעו לרבי חנינא בן דוסא. שעה ראשונה – אמר להם: שלום. שניה – אמר להם: שלום. שלישית – אמר להם: עלתה. אמר לה: בתי, מי העלך? אמרה לו: זכר של רחלים נזדמן לי וזקן מנהיגו [רש"י: זה אברהם אבינו!]. אמרו לו: נביא אתה? אמר להם: לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא דבר שהצדיק מתעסק בו, יכשל בו זרעו?

<u>יומא נג ב</u>: "ומתפלל [הכהן הגדול] תפלה קצרה בבית החיצון. מאי מצלי [מה היה מתפלל]?... יהי רצון... ולא תכנס לפניך תפלת עוברי דרכים [ההולכים בשעת הגשם ומתפללים שיפסקו הגשמים]. רבי חנינא בן דוסא הוה קא אזיל באורחא [היה מהלך בדרך], שדא מטרא עליה [ירד המטר עליו]. אמר: רבונו של עולם! כל העולם כולו בנחת וחנינא בצער! פסק מיטרא [פסק המטר]. כי אתא לביתיה [כאשר בא לביתו], אמר: רבונו של עולם! כל העולם כולו בצער וחנינא בנחת. אתא מיטרא [בא הגשם בחזרה]. אמר רב יוסף: מאי אהניא ליה צלותיה דכהן גדול [מה הועילה לו תפילתו של הכהן הגדול] לגבי רבי חנינא בן דוסא [שלמרות תפילת הכהן הגדול בקודש, גדולה קדושתו של ר' חנינא בן דוסא שהקדוש ברוך הוא עושה לו רצונו]?" – תפילתו של רבי חנינא חשובה יותר מתפילת כהן גדול בבית המקדש ביום הכיפורים!

<u>ניסים:</u>

רגל הזהב: עניותם של משפחת רבי חנינא היתה גדולה ונוראה. תמיד שמחו בחלקם והודו לה' על מה שיש להם, אך פעם אחת – כשהעוני כבר היה ממש קשה – אמרה אשתו של רבי חנינא בן דוסא: "עד מתי אנו מצטערים וסובלים כל כך? בעניות, בחוסר כל"...

אמר לה: "מה נוכל לעשות כדי להקל מעלינו את הצער?"

אמרה לו: "בקש רחמים מה', ויתנו לך דבר מן הטובה הגנוזה לצדיקים לעתיד לבוא".

שמע רבי חנינא לעצתה והתפלל לה' שיקבל בעולם הזה משהו מחלקו בגן עדן. פתאום יצאה כמין יד, ונתנה לו רגל אחת של שולחן זהב. מעכשיו – חשבו רבי חנינא ואשתו – לא יהיו עניים עוד! הם יוכלו למכור אותה ולקנות מה שיצטרכו!

בלילה ראתה אשת רבי חנינא בחלומה שכל הצדיקים אוכלים על שולחנות של שלוש רגליים, ורק הם אוכלים על שולחן בעל שתי רגליים... כשהתעוררה סיפרה לרבי חנינא, ואמר לה: "נוח לך שכל הצדיקים אוכלים על שולחן של שלוש רגלים ואנו נאכל על שולחן שניטלה אחת מרגליו"?

אמרה לו: "חס ושלום! ומה נעשה? התפלל ויטלו ממך את הרגל!". התפלל, ונטלו אותה...

אמרו חכמים: גדול הנס האחרון יותר מן הראשון, שכך מקובלים אנו, שמן השמים נותנים אבל אין נוטלים...

מתנה לבית המקדש: רבים מִבּנֵי עִירוֹ של ר' חֲנִינָא בֶּן דוֹסָא הֵעלו מתנות לְבֵית המִקְדָּש. הלך ר' חֲנִינָא בָּרחובות, ובְּכל פינה ראה אנשים המְכינים אֶת מַתְּנוֹתיהם: זה מֵכין עֶגְלָה עמוסת פירות, זה גְּבִישֵׁי כסף וזה אריגים מעוטרים. אמר ר' חֲנִינָא בְּלִבּוֹ: גם אני אוהב אֶת בּוֹרֵא העולם ומוֹדֶה לוֹ, גם אני רוצה להביא מתנה מְשֶׁלי לְבֵית המִקדש! אבָל כיצד אוכל להעניק מתנה נאָה וּרְאוּיה? הֲרֵי איש עני אני, וְאין בְּיָדי יְבוּל משובח או חֵפץ יְקר עֵרך.

מה עשָׂה? יָצא אֶל המִדבָּר הסָמוּך לְעירו לחפשׂ דְּבר-מה ראוי לְמתנה עבוּר בֵּית המִקדש. הלך והלך, הִבּיט פֹּה והִתבּוֹנֵן שָׁם, וּלפֶתע צדה אֶת עֵינוֹ אבן אחת. זוֹ היתה אבן גדולה מאוד בַּעלַת קִימוּרים עדינים.

אולי לְכל אדם אחֵר היתה האבן נִראֵית רגילה, אוּלם בְּעֵינֵי ר' חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא האֶבן ההיא יָפְתה מִכּל האבנים בָּעולם.

ניגש אל האבן והֵחֵל לעבֵּד אותה – לְסַתְּתָה, לְנַקּוֹתה וּלהַבריקה. כְּשֶׁסִּיֵּם הִבּיט בה וְלִבּו רחב מִשְׂמחה: סוף-סוף גם לי יש מתנה רְאוּיה לְבֵית המִקדש!

וְאוּלם כְּשֶׁניסָה לָשֵׂאתָה עִמו לִירוּשָׁלַיִם נוֹכַח כי האבן גדולה וּכְבדה...

חשב לִשׂכּור פועלים שֶׁיִּישְׂאוּ על גַּבָּם אֶת האבן. מצא ר' חֲנִינָא חמישה אנשים חזקים וְשָׁאל אותם: "תּוּכלו בבקשה להעלות אֶת האבן הזאת לִירוּשָׁלַיִם? הֵכנתי אותה מתנה לְבֵית המִקדש, ולא אוּכל לְסחוב אותה בעצמי".

ענו לו: "וַדַּאי שנוּכל להעביר אֶת האבן לִירוּשָׁלַיִם, תמורת תשלום של מאה מטבעות זהב".

צודקים הפועלים, חשב ר' חֲנִינָא, כיצד יְבַצְעו עבודה קשָׁה כל כך לְלא שָׂכר הוֹלֵם? חיפשׂ וחיפשׂ, אך לא מצא כסף רב כל כך. הֵבינו הפועלים שאֵין לר' חֲנִינָא בְּמה לשלם, פָּנו והלכו להם.

רָאה ה' מִן השָׁמַים. מיד שָׁלח לר' חֲנִינָא חמישה מלאכים מחוּפָּשִׂים לִבנֵי אדם.

כְּשֶׁרָאה אותם ר' חֲנִינָא הֶחליט לנסות שוב אֶת מַזָּלו. פָּנה אֲליהם ושָׁאל: "תּוּכלו בבקשה להעלות אֶת האבן לִירוּשָׁלַיִם? זוֹ מתנה שהֵכנתי לְבֵית המִקדש, ולא אוּכל לְסחוב אותה לשָׁם בעצמי".

ענו לו החמישה: "נוּכל לעזור לְךָ להעלות אֶת האבן לִירוּשָׁלַיִם תְּמוּרת חמישה מטבעות בִּלבד, אך בְּתַנַאי אחד – גם אתה תשתתף בַּמַאמָץ וּתְסַיֵּעַ לנו בְּנְשִׂיאָתה".

שָׂמַח ר' חֲנִינָא שִׂמחה גדולה. הִנֵּה, האנשים הטובים האלֶּה מוכנים לעזור לוֹ תמורת סָכום כסף קטן, סכום כסף שאפילו הוא, אדם עני, יוּכל לְגַיֵּיס. ולא עוד אֶלָּא הם מְבַקשים מִמנוּ לתת יד לַמַאמָץ. וַדַּאי שֶׁיִּשְׂמח להשתתף בְּנשׂיאת האבן!

הִצטָרֵף ר' חֲנִינָא לַחֲמֶשת האנשים, וּבְכוֹחות משוּתפים הֵרימוּ אֶת האבן. וּרְאֵה זה פֶּלא – בָּרגע שהֵרימו אֶת האבן, מָצאו אֶת עצמם בִּירוּשָׁלַיִם!

ר' חֲנִינָא לא הֶאמין לְמַזָּלו הטוב, ורצה לשלם מיד לחמשת האנשים. הוציא אֶת המטבעות מִכּיסו, פָּנה לאחור, והִנֵּה – נֶעלמו האנשים, והיו כְּלֹא היו. לאן נעלמו האנשים הטובים? איך יִיתָּכֵן שאֵינו מוצֵא אותם? הוא מוכרח לְגמול להם על עֶזרָתם!

לאחַר חיפושׂים רבִּים נִכנס ר' חֲנִינָא לְלִשְׁכַּת הגָּזית שבְּבֵית המִקדש. בְּלִשכַּת הגָּזית יָשבו חַבְרֵי הסַנְהֶדְרִין, אַנשֵׁי בֵּית הדִּין של יִשְׂרָאֵל. חשב ר' חֲנִינָא: אולי החכמים הגדולים היושבים שָׁם יוּכלו לַעזור?

פָּנה ר' חֲנִינָא אֶל החכמים וְשָׁאל: "האִם רְאיתם בְּמִקרֶה חמישה אנשים טובים, אנשים שעזרו לי להביא לְבֵית המִקדש אבן גדולה וְיָפָה, מתנה מִמני? כעת אני רוצה לשלם להם אֶת שְׂכָרם, אך הם נֶעֱלמו כְּלֹא היו!"

הִבּיטו החכמים אֶל ר' חֲנִינָא בְּעֵיניהם הגדולות והנבונות ואמרו: "כַּנִּרְאֶה, אִישׁנוּ הטוב, לא בְּנֵי אדם היו החמישה שעזרו לְךָ. מלאכים מִן השָׁמַים הֶעלו אֶת אַבְנְךָ לְבֵית המִקדש".

(לפי קהלת רבה א', שיר השירים רבה א')

<u>אם יש זמן...</u>

חמור שומר מצוות [כה עשו חכמינו א', עמ' 255 והלאה].

"מעשה בחמורו של רבי חנינא בן דוסא, שגנבוהו לסטים, וחבשו את החמור בחצר, והניחו לו תבן ושעורין ומים, ולא היה אוכל ושותה [כך 3 ימים ו-3 לילות, כי חשש שמא גנובות השעורים וודאי שלא מעושרות!].

אמרו: למה אנו מניחין אותו שימות ויבאיש לנו את החצר? עמדו ופתחו לה את הדלת והוציאוה. והיתה מושכת והולכת [שהרי היה חלש החמור, שלא אכל זמן רב], עד שהגיעה אצל ר' חנינא בן דוסא.

כיון שהגיעה אצלו, שמע בנו קולה. אמר לו: אבא, דומה קולה לקול בהמתנו. אמר לו: בני פתח לה את הדלת, שכבר מתה ברעב.

עמד ופתח לה הדלת, והניח לה תבן ושעורים ומים [ולא נגע בשעורים! שאל הבן את אביו רבי חנינא למה אין החמור אוכל, וענה לו: האם עישרתם את השעורים? אמר לו בנו: לימדת אותי, אבא, שלבהמות מותר להאכיל ב**דמאי** (להסביר: ספק מעושרים)! אמר לו רבי חנינא: מה נעשה וחמורנו מחמיר על עצמו גם במה שמותר לו על פי הדין?... עישרו השעורים], והיתה אוכלת ושותה [שמח החמור לחזור להיות בבית רבי חנינא הצדיק ולעבוד בשבילו].

לפיכך אמרו כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן חסידות כמותן".

(אדר"נ ח' וירושלמי דמאי א' ג')

<u>ברכות לג א</u>: "מעשה במקום אחד שהיה ערוד [יש הקוראים עָרוֹד, ויש קוראים עָרְוָד. כנראה זהו מין נחש ארסי] והיה מזיק את הבריות. באו והודיעו לו לרבי חנינא בן דוסא. אמר להם: הראו לי את חורו! הראוהו את חורו, נתן עקבו על פי החור, יצא ונשכו ומת אותו ערוד. נטלו על כתפו והביאו לבית המדרש. אמר להם: ראו בני, אין ערוד ממית אלא החטא ממית. באותה שעה אמרו: אוי לו לאדם שפגע בו ערוד ואוי לו לערוד שפגע בו רבי חנינא בן דוסא".